

ja, da kan jeg ingen Ende se paa Tingene, da kan jeg aldeles ikke øine, naar vi kunne komme til at gennemføre et Lovforslag som dette eller andre for Staten yderst vigtige Lovforslag; jeg vil f. Ex. nævne Forsvars-sagen. Det er mig umuligt at øine, naar det Tidspunkt kan komme. Det høie Ministerium kan efter min Mening i Kraft af Grundloven blive stiddende, saalænge Kongen stjaenter Ministeriet sin Tillid. Der staar udtrykkelig i Grundloven, at Kongen udnævner og afskediger sine Ministre. Med det have vi Intet her at skaffe, det er Kongens absolute Prærogativ. Vi have intet lovligt Middel til at indvirke paa Kongens Beslutning i saa Henseende. Altsaa, Ministeriet kan sidde, saa længe det vil. Paa den anden Side kan dette Thing bruge den Fremgangsmaade, som det nu følger, saalænge det vil. Ifølge Grundloven sidde vi her for at sige enten Ja eller Nei til de Foranstaltninger, som forelægges os. Vi have altsaa Ret til at sige Nei, og hvorledes kan man da sige, at vi ere forpligtede til at sige Ja? Men det er jo netop det, Grundlovens sande Bønner sige. Vi have en Bevillingspligt, sige Grundlovens sande Bønner: I kunne ikke modsætte Eder, naar Kongen, Regjeringen og Landstthinget ere enige om en Foranstaltning, saa ere I majoriterede, I kunne aldeles ikke modsætte Eder. Paa denne Maade kunde vi blive stiddende her til Dommhedag, thi der er ingen Løsning mulig ad lovlig Vej. Regjeringen kan ingen Vej komme uden gennem et Statskup, og jeg tror ikke, at Regjeringen vil et Statskup, og Befolkningen kan ingen Vej komme uden gennem en Revolution, og jeg veed bestemt, at Folket ikke vil en Revolution. Men hvad bliver saa Resultatet? Ja, det bliver, at Alt stagnerer, den politiske Situation hviler som en Mare over det hele Land, Folket lider derunder, og Kongen lider derunder, Kongen, som ser sig bragt i den Situation, at det Land og det Folk, over hvilket han er kaldet til at regjere, som selv har valgt ham til at regjere, nu er kommet saa vidt, at en Løsning af de simpleste Opgaver ikke er mulig ad lovlig Vej. Hovedulykken ligger naturligvis i Grundlovsforandringen af 1866. Jeg har sagt det saa tidt, at jeg ikke behøver at gjentage det, at deri ligger hele Feilen, idet man ikke sørgede for, at der kunde komme en Afgjørelse. Jeg veed, hvorledes det er gaaet til, der var et vist politisk Parti her i Salen, som ikke kunde modstaa Aristokratiets Manipulationer, en Del af dette Parti stemte for den reviderede Grundlov, men de, som ikke mente, at det var rigtigt, som mente, at det var at ødelægge vor Forfatning, sagde til

sig selv: Ja, have vi maattet ligge under i dette Spørgsmaal, saa ville vi give Grundloven Gift, saa at de ikke skulle kunne bruge den. Det lykkedes dem desværre altfor godt, thi det er lykkedes dem at skabe en Tilstand, som vi ikke kunne komme ud over. Man modsatte sig en Afgjørelse gennem en fælles Forjamling i Rigsdagen, en Majoritetsafgjørelse af Folkethinget og Landstthinget tilsammen, og indvilligede derimod i den Afgjørelsesmaade gennem Fællesudvalg, som er saa godt som ingen. Hvad kan det nytte, at Folk fra Folkethinget og Landstthinget komme sammen, efter at en Sag er uddebatteret paa mange Trin og Standpunkter, hvor Enhver har dannet sig sin absolute Mening om Sagen? Nei, skal der mægles, maa der mægles paa Forhaand som i Sverig, men det vi egentlig savne, det er som sagt en Grundlovsbestemmelse, som kan føre til en Afgjørelse. Man siger om en Dom, som ikke giver en Afgjørelse, at det er en uendelig Dom, at den er ubrugelig og ikke kan erkeveres. Det Samme er Tilfældet her, det er uendelige Beslutninger; Folkethinget tager en Beslutning, Landstthinget en anden, de løbe parallelt og kongruere aldrig. Det er en Tilstand, som ikke er holdbar i Længden, og jeg kan, som sagt, ikke se, hvorledes der skal komme Ende derpaa. (Afbrydelse.) Ja, det er jo det Trøstesløse ved Sagen, at der ingen Ende bliver, thi Landet kan i Længden ikke, man sige, hvad man vil, bære denne Tilstand at være uden Love og Udvikling. Se blot paa Kjøbenhavn, hvad lider ikke vor Handelsstand under denne Mangel paa Virksomhed fra de Lovgivende Faktors Side, se paa hele Landet, Enhver, som har Forretninger, erkjender, at det politiske Tryk, som hviler paa os, er en national Ulykke, en Kapitalulykke, men Ingen har Kraft, Ingen har Mod til at ryste dette Nag af sig. Jeg ser som sagt ikke, hvorledes det vil være muligt at bringe os over det døde Punkt. Der havde maatte været en Mulighed for, at dette Lovforslag kunde have samlet Folket saaledes, at man kunde have bragt Sagen ud over det døde Punkt, men naar Regjeringen lige fra første Færd har havt en saa fortviblet og haabløs Mening om Sagen, at den selv erklærer: Jeg veed godt, at det er dødsdød, saa er der ingen Mulighed for os Andre for med de svage Kræfter, hver enkelt Rigsdagsmand har, at bringe Sagen til Afgjørelse, og dog er denne Sag efter min Mening saa overordentlig vigtig for Landet, at jeg ingen Sag veed, som kan staa ved Siden af den i den Henseende. Hvilken Værd vilde det ikke være for vort Land, ifald vi kunde være istand til at